

softconsulting

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.¹

Prednosti umjetne inteligencije za stratešku portfolio analizu

Upotreba alata umjetne inteligencije (eng. artificial intelligence - AI) postaje sve važnija za poslovanje preduzeća, pa tako i za stratešku portfolio analizu. U nestabilnim uvjetima poslovanja, kako bi preduzeće pravovremeno odgovorilo na izazove u praćenju vlastitog portfolia, potrebno je da strateški menadžeri uvedu inovacije utemeljene na bazama podataka i AI.

Šta je strateška portfolio analiza?

Strateška portfolio analiza (engl.: Strategic portfolio analysis) uključuje identifikaciju i ocjenu svih proizvoda/usluga koje preduzeće nudi na tržištu (tzv. miks proizvoda/usluga) i pripremu specifičnih strategija za svaku grupu proizvoda/usluga prema njihovim relativnim tržišnim udjelima, kao i stvarnoj ili predviđenoj stopi rasta prodaje. Može se koristiti i za donošenje odluka o strateškim poslovnim jedinicama. Predstavlja skup tehnika za vrednovanje odgovarajućih strategija za postizanje poželjne kombinacije poslovnih aktivnosti/strateških poslovnih jedinica u preduzeću. Također, koristi se i za upravljanjem investicijama.

Prednosti i nedostaci portfolio analize

Portfolio analiza je veoma značajna za prodaju i investiranje. U prodaji, portfolio analiza omogućava kreiranje proizvodnog/uslužnog miksa sa ciljem optimalne raspodjele resursa u preduzeću. Stopa rasta tržišta i relativni tržišni udio najčešće su mjere koje se koriste u portfolio analizi. Kod investiranja, portfolio analiza se koristi za ocjenu investicije u odnosu na idealiziranu ravnotežu udjela, odnosno za optimiziranje raspodjele kapitala za pojedine investicije.

Portfolio analiza ima svoje prednosti i nedostatke. Osnovne prednosti portfolio analize su:

- potiče menadžment da procijeni svaki segment poslovanja pojedinačno, postavi ciljeve i dodijeli im odgovarajuće resurse
- potiče upotrebu eksternih podataka za dopunu intuitivnog prosuđivanja menadžmenta
- mogu se identificirati i modificirati pojedine investicije, grupe proizvoda/usluga ili poslovne jedinice u preduzeću
- može se pokušati identificirati relativni rizik udjela u portfoliu.

Osnovni nedostaci portfolio analize su:

- nije jednostavno definisati segmente proizvoda/tržišta
- pruža iluziju naučne preciznosti, pri subjektivnim procjenama analitičara
- ovisi o dostupnosti podataka, do kojih može biti teško doći za određene investicije
- kompleksnost pojedine imovine, pri analizi portfolia, možda se neće prepoznati i uzeti u obzir
- oslanja se na procjene budućih kretanja, gdje čak i mala promjena u prognozi može značajno uticati na rezultate analize.

¹ SoftConsulting s.p. Tuzla, Trg slobode 16 (BIT Centar), 750000 Tuzla, e-mail: lejla.softic@savjetnik.ba

Izvor za sliku: <https://pixabay.com/photos/laptop-notebook-business-charts-1836990/>

softconsulting

Značaj AI za analizu portfolia i alokaciju resursa

Pri upravljanju portfoliom, AI alati se mogu koristiti za brže pronalaženje korisnih obrazaca i tržišnih kretanja, otkrivanje nestabilnih tržišta i bolje istraživanje tržišta nego što je to moguće postići primjenom konvencionalnih metoda za ispitivanje potencijalnih rizika i prinosa.

Upotrebom AI alata vrši se automatski pregled portfolia, efikasnije se vrši upravljanje poslovnim rizicima, kvalitetnija je procjena prikladnosti pojedinih stavki portfolia, sa ciljem poboljšanja finansijskog poslovanja preduzeća sukladno strateškim ciljevima preduzeća.

Umjesto da se analiza portfolia vrši periodično, uz pomoć AI alata, praćenje portfolia se može provoditi često do kontinuirano, a poseban značaj imaju izvještaji u stvarnom vremenu. Dobijeni uvidi uz pomoć AI alata su posebno važni za sticanje tržišne prednosti u odnosu na druge tržišne aktere.

AI alati iz temelja transformiraju raspodjelu resursa, procese trgovanja, upravljanje rizicima i druga područja upravljanja portfoliom. Primjenom AI alata moguće je preciznije predvidjeti očekivane povrate, kako bi se odredila optimalna alokacija resursa i imovine preduzeća, jer su softverski algoritmi sposobniji od ljudi da riješe složene probleme optimizacije portfolia.

Bez obzira na prednosti primjene AI alata za analizu portfolia i upravljanje istim, veoma je važno da pri kreiranju modela namijenjenog za povećanje analitičkih mogućnosti i funkcija ovog alata, eksperti za procjenu rizika budu uključeni u kreiranje i stalni nadzor ovih tehnologija.

Izazovi primjene AI za portfolio analizu

Iako se primjena AI alata ubrzava na globalnoj razini, na domicilnom tržištu još uvijek veoma mali broj preduzeća razumije prednosti ovih alata za portfolio analizu. Da bi se AI alati uspješno koristili za portfolio analizu, neophodno je u preduzeću utvrditi:

- Da li su pravi podaci dostupni i jesu li podaci ažurni?
- Postoje li u preduzeću: znanje, ljudi, tehnologija i procesi potrebni za njihovu primjenu?
- Postoje li načini korištenja 'tuđih' resursa odnosno outsourcing usluga?

Bez obzira na brojne prednosti korištenja AI alata za analizu i upravljanje portfoliom preduzeća, ne smije se zaboraviti da upotreba ovih suvremenih alata zahtijeva opsežnu upotrebu tehnologije, što može povećati izloženost preduzeća riziku kibernetičke sigurnosti. Neki od primjera kršenje kibernetičke sigurnosti su: otkrivanje povjerljivih podataka, gubitak podataka koji može uticati na učinkovitost samog algoritma ili pristup algoritmu od strane konkurenta, što može naštetiti konkurentskoj prednosti preduzeća.

Zaključak

Portfolio analiza, kao dijagnostički instrument, usmjerena je na bolje razumijevanje strateških mogućnosti preduzeća. Osigurava analitički okvir za određivanje optimalne kombinacije proizvoda i tržišta, ukazuje na optimalne načine kombinovanja resursa u preduzeću, sa ciljem usklađivanja i generiranja dobiti i budućeg rasta preduzeća.

Suvremena preduzeća obiluju podacima i zato je sve teže efikasno raditi analizu portfolia na konvencionalan način. Primjena AI alata postaje suvremeni način na koji se može vršiti analiza portfolia sa ciljem pravovremenog donošenja odluka o finansijski učinkovitoj alokaciji resursa preduzeća.